



Βρυξέλλες, 15 Δεκεμβρίου 2016

SN 97/16

Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη μετανάστευση, την Κύπρο και την Ουκρανία (15 Δεκεμβρίου 2016)

I. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Εξωτερική διάσταση

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει τα συμπεράσματά του του Οκτωβρίου σχετικά με την οδό της Ανατολικής Μεσογείου. Επαναλαμβάνει τη δέσμευσή του υπέρ της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας και υπογραμμίζει τη σημασία που έχει η πλήρης και χωρίς διακρίσεις υλοποίηση όλων των πτυχών. Επίσης, επαναλαμβάνει τη δέσμευσή του να συνεχίσει την υποστήριξή του στις χώρες που βρίσκονται κατά μήκος της οδού των Δυτικών Βαλκανίων. Εγκρίνει το κοινό σχέδιο δράσης για την εφαρμογή της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας που εκπόνησαν από κοινού η Ελλάδα και η Επιτροπή και χαιρετίζει το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει ήδη προβεί στα πρώτα βήματα για την υλοποίησή του. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί όλα τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν την ταχεία υλοποίηση του κοινού σχεδίου δράσης.

2. Το νέο πλαίσιο εταιρικής σχέσης συνεργασίας αποτελεί σημαντικό μέσο για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και των βαθύτερων αιτίων της, ιδίως σε σχέση με την οδό της Κεντρικής Μεσογείου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην υλοποίηση των συμφώνων με πέντε αφρικανικές χώρες καταγωγής ή διέλευσης και για την αυξανόμενη οικειοποίηση από τις χώρες εταίρους. Με βάση την κτηθείσα πείρα, θα μπορούσε να εξεταστεί η δυνατότητα πρόσθετων συμφώνων ή άλλων μορφών συνεργασίας, λαμβανομένων υπόψη των διαθέσιμων πόρων. Οι στόχοι του πλαισίου εταιρικής σχέσης που καθόρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον περασμένο Ιούνιο θα πρέπει να ενσωματωθούν σε άλλους εξωτερικούς μηχανισμούς και πολιτικές της ΕΕ και των κρατών μελών της. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη να συνεχίσουν και να εντείνουν τη συνεργασία τους στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης και θα παρακολουθεί προσεκτικά την πρόοδο για την αναχαίτιση των ροών και τη βελτίωση των ποσοστών επιστροφής.
3. Προκειμένου να ενισχυθεί η υλοποίηση του σχεδίου δράσης της Βαλέτας και του πλαισίου εταιρικής σχέσης, θα πρέπει, εν συνεχεία της συμφωνίας που επιτεύχθηκε από το Συμβούλιο για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Βιώσιμης Ανάπτυξης και για την εντολή εξωτερικών δανειοδοτήσεων της ΕΤΕπ, να ψηφιστεί σύντομα η σχετική νομοθεσία. Εν προκειμένω, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικροτεί το γεγονός ότι η ΕΤΕπ έχει αρχίσει να εφαρμόζει την Πρωτοβουλία ανθεκτικότητας για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και της Νότιας Γειτονίας.
4. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι πρέπει να ενισχυθεί η στήριξη που παρέχεται στην ακτοφυλακή της Λιβύης, καθώς επίσης μέσω της επιχείρησης Sophia της EUNAVFOR MED, ώστε να αυξηθεί η ικανότητά της να αποτρέψει την απώλεια ανθρώπινων ζωών στη θάλασσα και να σπάσει το επιχειρηματικό μοντέλο των παράνομων διακινητών. Παράλληλα, πρέπει να ληφθούν πρωτοβουλίες για την παροχή δυνατοτήτων υποβοηθούμενης εκούσιας επιστροφής για μετανάστες που έχουν φτάσει στις ακτές της Λιβύης και για τον περιορισμό των επικίνδυνων ταξιδιών.
5. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι είναι σημαντικό να τεθούν επαρκείς πόροι στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής. Εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι η EASO θα αρχίσει την πρόσληψη ειδικού προσωπικού, το οποίο θα εξασφαλίζει σταθερή και βιώσιμη ικανότητα. Επαναλαμβάνει επίσης ότι πρέπει να παραμένει σε επαγρύπνηση και σε άλλες οδούς, όπως μεταξύ άλλων στη Δυτική Μεσόγειο, ώστε να είναι σε θέση να αντιδρά ταχέως στις εξελίξεις.

Εσωτερική διάσταση

6. Η αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών της ευθύνης και της αλληλεγγύης εξακολουθεί να αποτελεί κοινό στόχο. Οι συνεχείς προσπάθειες των τελευταίων μηνών για την αναθεώρηση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου ανέδειξαν ορισμένους τομείς σύγκλισης, ενώ άλλοι τομείς χρήζουν περαιτέρω εργασιών. Με βάση τις εργασίες αυτές, το Συμβούλιο καλείται να ολοκληρώσει τη διαδικασία με σκοπό την επίτευξη συναίνεσης ως προς την πολιτική ασύλου της ΕΕ κατά την εισερχόμενη Προεδρία.
7. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν περαιτέρω τις προσπάθειές τους προκειμένου να επιταχυνθεί η μετεγκατάσταση, ιδίως για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, καθώς και τα υφιστάμενα προγράμματα επανεγκατάστασης.¹

¹ Αυτό δεν θίγει τη θέση της Ουγγαρίας και της Σλοβακίας, όπως περιέχεται στις δικαστικές διαδικασίες που δρομολογήθηκαν σχετικά με την απόφαση αριθ. 2015/1601 του Συμβουλίου, και τη θέση της Πολωνίας η οποία παρενέβη υπέρ των προσφευγουσών χωρών.

IV. ΚΥΠΡΟΣ

21. Εν συνεχεία της παρουσίασης εκ μέρους του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για τη διευθέτηση του κυπριακού, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επανέλαβε την υποστήριξή του στην εν εξελίξει διαδικασία για την επανένωση της Κύπρου. Η ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Κύπρος είναι και θα παραμείνει μέλος της Ένωσης μας μετά τη διευθέτηση, είναι έτοιμη να συμμετάσχει στη Διάσκεψη της Γενεύης για την Κύπρο που θα πραγματοποιηθεί στις 12 Ιανουαρίου 2017.

Ουκρανία

22. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει εκ νέου την προσήλωσή του στο διεθνές δίκαιο και την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας καθώς και στη σύναψη της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Ουκρανίας, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας σφαιρικής και σε βάθος ζώνης ελεύθερων συναλλαγών. Σκοπός των συμφωνιών σύνδεσης είναι να παρασχεθεί στήριξη στις χώρες εταίρους κατά τη διαδικασία μετάβασής τους σε σταθερές και ευημερούσες δημοκρατίες, και να αντανακλάται η στρατηγική και γεωπολιτική σημασία που προσδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο περιφερειακό επίπεδο. Επομένως, η ολοκλήρωση της διαδικασίας επικύρωσης παραμένει καίριος στόχος της ΕΕ.
23. Αφού κατέγραψε με προσοχή το αποτέλεσμα του ολλανδικού δημοψηφίσματος της 6ης Απριλίου 2016 σχετικά με το νομοσχέδιο για την έγκριση της συμφωνίας σύνδεσης και τους προβληματισμούς που προβλήθηκαν πριν από το δημοψήφισμα όπως εκφράστηκαν από τον Πρωθυπουργό των Κάτω Χωρών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει την απόφαση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων των 28 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνελθόντων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (Παράρτημα), με την οποία αντιμετωπίζονται οι προβληματισμοί αυτοί σε πλήρη συμμόρφωση με τη συμφωνία σύνδεσης και τις Συνθήκες της ΕΕ.
24. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει ότι η απόφαση που περιλαμβάνεται στο παράρτημα είναι νομικά δεσμευτική για τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και μπορεί να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί μόνο με κοινή συμφωνία των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων. Θα τεθεί δε σε ισχύ μόλις το Βασίλειο των Κάτω Χωρών επικυρώσει τη συμφωνία και η Ένωση προβεί στη σύναψή της. Σε αντίθετη περίπτωση, η απόφαση θα παύσει να υφίσταται.
25. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για τα αποτελέσματα της συνόδου κορυφής ΕΕ-Ουκρανίας της 24ης Νοεμβρίου 2016 και υπογραμμίζει ότι η Ένωση παραμένει αποφασισμένη να εμβαθύνει και να ενισχύσει τις σχέσεις της με την Ουκρανία για την αντιμετώπιση των σημερινών προκλήσεων. Αναγνωρίζει τα επιτεύγματα της Ουκρανίας ως προς την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που συντείνουν στην εκπλήρωση των ευρωπαϊκών προτύπων όπως και το γεγονός ότι πληροί τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης με την Ένωση. Μετά την έγκριση ενός ισχυρού μηχανισμού αναστολής, οι συννομοθέτες καλούνται να ολοκληρώσουν τη διαδικασία που δρομολογεί την άρση των υποχρεώσεων θεώρησης για την Ουκρανία και τη Γεωργία.

Απόφαση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων των 28 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνελθόντων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, σχετικά με τη συμφωνία σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Ουκρανίας, αφετέρου

Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των 28 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι κυβερνήσεις των οποίων έχουν υπογράψει τη συμφωνία σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Ουκρανίας, αφετέρου («η συμφωνία»),

Σημειώνοντας το αποτέλεσμα του ολλανδικού δημοψηφίσματος της 6ης Απριλίου 2016 σχετικά με το νομοσχέδιο για την έγκριση της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Ουκρανίας και τους προβληματισμούς που προβλήθηκαν πριν από το δημοψήφισμα, όπως εκφράστηκαν από τον Πρωθυπουργό του Βασιλείου των Κάτω Χωρών,

Επιθυμώντας να αντιμετωπίσουν αυτούς τους προβληματισμούς σε πλήρη συμμόρφωση με τη συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Ουκρανίας και με τις Συνθήκες της ΕΕ, καθώς και σύμφωνα με το στόχο της ΕΕ για εμβάθυνση των σχέσεων με την Ουκρανία,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2016,

Αποφάσισαν να εγκρίνουν τα ακόλουθα, στο πλαίσιο συναντίληψης, τα οποία πρόκειται να τεθούν σε ισχύ μόλις το Βασίλειο των Κάτω Χωρών επικυρώσει τη συμφωνία και η Ευρωπαϊκή Ένωση προβεί στη σύναψή της:

A

Καίτοι επιδιώκει την καθιέρωση στενής και διαρκούς σχέσης μεταξύ των μερών της συμφωνίας βάσει κοινών αξιών, η συμφωνία δεν εκχωρεί στην Ουκρανία καθεστώς υποψήφιας χώρας προς ένταξη στην Ένωση, ούτε αποτελεί δέσμευση για μελλοντική εκχώρηση τέτοιου καθεστώτος στην Ουκρανία.

B

Η συμφωνία επιβεβαιώνει εκ νέου τη συνεργασία με την Ουκρανία στους τομείς της ασφάλειας, ιδίως σε ό,τι αφορά την πρόληψη των συγκρούσεων, τη διαχείριση των κρίσεων και τη μη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής. Δεν συνεπάγεται την υποχρέωση για την Ένωση ή τα κράτη μέλη της να παράσχουν συλλογικές εγγυήσεις ασφάλειας ή άλλη στρατιωτική βοήθεια ή συνδρομή στην Ουκρανία.

Γ

Μολονότι προβλέπει το στόχο ενίσχυσης της κινητικότητας των πολιτών, η συμφωνία δεν παρέχει σε υπηκόους της Ουκρανίας ή σε πολίτες της Ένωσης, αντίστοιχα, το δικαίωμα ελεύθερης παραμονής και εργασίας στο έδαφος των κρατών μελών ή της Ουκρανίας. Η συμφωνία δεν επηρεάζει το δικαίωμα των κρατών μελών να καθορίζουν τον όγκο των εισερχόμενων υπηκόων της Ουκρανίας στο έδαφός τους, με σκοπό την αναζήτηση μισθωτής ή μη μισθωτής εργασίας.

Δ

Η συμφωνία επαναλαμβάνει τη δέσμευση της Ένωσης να υποστηρίξει τη μεταρρυθμιστική διαδικασία στην Ουκρανία. Η συμφωνία δεν απαιτεί επιπλέον χρηματοδοτική στήριξη από τα κράτη μέλη προς την Ουκρανία, ούτε μεταβάλλει το αποκλειστικό δικαίωμα κάθε κράτους μέλους να καθορίζει το είδος και τον όγκο της διμερούς χρηματοδοτικής του στήριξης.

E

Η καταπολέμηση της διαφθοράς διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για την ενίσχυση της σχέσης μεταξύ των μερών της συμφωνίας. Δυνάμει της συμφωνίας, τα μέρη θα συνεργαστούν για την καταπολέμηση και την πρόληψη της διαφθοράς τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα. Η συνεργασία μεταξύ των μερών σε ό,τι αφορά το κράτος δικαίου αποσκοπεί ιδίως στην ενίσχυση της δικαστικής εξουσίας, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της, τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας της, καθώς και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

ΣΤ

Ο σεβασμός των δημοκρατικών αρχών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και ο σεβασμός της αρχής του κράτους δικαίου, συμπεριλαμβανομένων όσων αναφέρονται στο τμήμα Ε, αποτελούν ουσιώδη στοιχεία της συμφωνίας. Τα μέρη οφείλουν να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους δυνάμει της συμφωνίας, η εφαρμογή και η εκτέλεση της οποίας θα παρακολουθούνται. Σύμφωνα με το άρθρο 478 της συμφωνίας, κάθε μέρος δύναται να λάβει κατάλληλα μέτρα σε περίπτωση μη εκπλήρωσης υποχρεώσεων. Κατά την επιλογή των κατάλληλων μέτρων πρέπει να δίδεται προτεραιότητα σε εκείνα που διαταράσσουν το λιγότερο τη λειτουργία της συμφωνίας. Τα μέτρα αυτά δύναται, ως ύστατη λύση, να περιλαμβάνουν την αναστολή δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων που προβλέπονται σε διατάξεις της συμφωνίας.
